

Det foreslås, at overskriften ændres til »Forurettede«. Der er tale om en konsekvensrettelse, idet kapitlet efter de foreslåede ændringer ikke alene vil indeholde regler om advokatbistand til forurettede, men også bl.a. regler om politiets og anklagemyndighedens vejlednings- og informationspligt.

Udtrykket »forurettede« omfatter de personer, som umiddelbart er beskyttet af det pågældende straffebud, og vil således i en tyverisag alene dække den bestjålne og f.eks. ikke omfatte det forsikringssselskab, der har dækket et tab. Forsikringssselskabet vil dog som hidtil fortsat modtage underretning mv. om f.eks. påtaleopgivelse eller afgørelse af et erstatningskrav. Forslaget indeholder således ikke ændringer i forhold til den nuværende praksis med hensyn til udtrykket forurettede.

Det kan ikke antages, at udtrykket i almindelighed vil give anledning til fortolkningstvivl.

Til § 1, nr. 6 (retsplejelovens § 741 a, stk. 4 og 5).

Efter de gældende regler er der ikke mulighed for at beskikke en bistandsadvokat efter reglerne i retsplejelovens kapitel 66 a, hvis den forurettede ikke har været udsat for en af de lovovertrædelser, der er særskilt nævnt i retsplejelovens § 741 a, stk. 1. Retten kan dog give den forurettede fri proces, hvis det skønnes nødvendigt med advokatbistand ved opgørelsen af erstatningskrav, og den forurettede opfylder betingelsen i retsplejelovens § 325, jf. retsplejelovens § 995 a, stk. 1, eller der er tale om en straffesag mod politipersonale, og retten skønner, at forholdene taler for at beskikke en bistandsadvokat for den forurettede, jf. retsplejelovens § 1020 e, stk. 1.

Med hensyn til efterladte følger det af bestemmelsen i retsplejelovens § 995 a, stk. 2, at retten, når omstændighederne taler for det, i sager, hvor en person er afgået ved døden som følge af en forbrydelse, kan beskikke en advokat for de pårørende til at bistå med opgørelsen af erstatningskrav, uanset at de pårørende ikke opfylder betingelsen i § 325. Efter retsplejelovens § 1020 e, stk. 2, om straffesager mod politipersonale kan der, når forholdene taler for det, beskikkes en advokat for forurettedes nære pårørende, hvis forurettede er afgået ved døden. Der gælder efter denne bestemmelse ikke et krav om årsagssammenhæng mellem forurettedes død og politiets indgriben.

Med de foreslåede bestemmelser udvides adgangen til at beskikke en bistandsadvokat for forurettede, og der indføres en adgang til, hvis forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen, at beskikke en bistandsadvokat for forurettedes nære pårørende.

Det foreslås således for det første, at der indføres en adgang til at beskikke en bistandsadvokat for foruret-

tede uden for området af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 741 a, stk. 1, når særlige omstændigheder taler for at beskikke en advokat, jf. forslaget til § 741 a, stk. 4.

Efter den foreslåede bestemmelse kan retten således, når særlige omstændigheder taler for det, beskikke en bistandsadvokat for forurettede. Sådanne særlige omstændigheder kan f.eks. foreligge i visse sager om grovere chikane, hvor forurettede er blevet truet og har været udsat for hærværk eller lignende, eller i visse sager om afpresning efter straffelovens § 281. Desuden kan der helt undtagelsesvis tænkes tilfælde, hvor forurettedes personlige forhold – uanset sagens karakter i øvrigt – i sig selv kan begrunde, at der beskikkes en bistandsadvokat. Det må antages, at bestemmelsen vil få et meget begrænset anvendelsesområde ved siden af retsplejelovens § 995 a, stk. 1.

Der foreslås for det andet indført en regel, hvorefter retten kan beskikke en bistandsadvokat for nære pårørende, når forurettede er afgået ved døden, jf. forslaget til § 741 a, stk. 5. Efter bestemmelsen skal den forurettede være død som følge af forbrydelsen for at kunne få beskikket en bistandsadvokat. Der kræves således årsagssammenhæng mellem den forbrydelse, som forurettede har været udsat for, og forurettedes død.

Som det fremgår af formuleringen af den foreslåede bestemmelse, er det endvidere kun, når særlige hensyn taler for det, at retten kan beskikke en bistandsadvokat for forurettedes nære pårørende. Det vil altid være en stor belastning for de efterladte at miste en nærstående ved en forbrydelse. Dette moment bør imidlertid ikke i sig selv være tilstrækkeligt til at beskikke en bistandsadvokat. Det må kræves, at der herudover foreligger nogle særlige forhold. Afgørelsen heraf må bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvor det navnlig bør indgå, om en pårørende skal vidne under belastende omstændigheder eller i øvrigt i forhold til straffesagen også bortset fra fastsættelsen af et erstatningskrav har et særligt behov for bistand. Det må antages, at bestemmelsen vil få et meget begrænset anvendelsesområde ved siden af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 995 a, stk. 2.

Det kræves efter bestemmelsen, at betingelserne for at beskikke en advokat for den forurettede, jf. stk. 1-2 eller 4, i øvrigt er opfyldt. Heri ligger, at den forurettedes efterladte nære pårørende kun undtagelsesvis vil kunne få en advokat beskikket, hvis den forurettede efter § 741 a, stk. 1-2 eller 4, har fået eller ville have fået afslag på beskikkelse af en advokat.

Det forudsættes, at retten i tilfælde af eventuelle tvister om advokatbeskikkelsen mellem nære pårørende